

Önlisans Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlığı Üzerine Nitel Bir Araştırma (Ali Rıza Veziroğlu Myo Örneği)

A Qualitative Research On Digital Literacy Of Associate Degree Students (Ali Rıza Veziroğlu Vocational School Case)

ÖZET

Teknolojinin gelişmesi insanların ve işletmelerin faaliyetlerini etkiliyor. Bu değişime ayak uydurmak için insanlar amaçlarına ve ihtiyaçlarına göre kendilerini geliştirmektedir. Teknolojinin gelişmesi sonucu etkilenen alanlardan birisi de eğitimidir. Çalışmanın amacı ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kocaeli üniversitesindeki işletme yönetimi programı ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak öğrencilere açık uçlu sorular sorulmuştur. Analiz sonuçları ankete verdikleri yanıtlardan alınmıştır. Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun dijital araçları kullandığı ve ulaştıkları bilgiyi farklı kanallardan araştırdığı sonucuna varılmıştır. Ancak dijital alanda başkalarıyla yeterince iş birliği yapmadıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda dijital okuryazarlığın her alanda etkili ve zorunlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Dijital, Dijital okur yazarlık

ABSTRACT

The development of technology affects the activities of people and businesses. In order to keep up with this change, people develop themselves according to their goals and needs. One of the areas affected by the development of technology is education. The aim of the study is to reveal the opinions of associate degree students about digital literacy. The study group of the research consists of associate degree students of the business management program at Kocaeli University in the 2023-2024 academic year. Using the qualitative research method, students were asked open-ended questions. The analysis results were taken from their responses to the survey. The data were subjected to content analysis.

The study concluded that the majority of students use digital tools and research the information they obtain through different channels. However, it has been observed that they do not cooperate enough with others in the digital field. As a result of the research, it has been revealed that digital literacy is effective and mandatory in every field.

Keywords: Student, Digital, Digital literacy

GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler son yüzyılda bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmıştır. Bilgiye ulaşma yollarını öğrenmek ve uygulamak için teknolojik gelişmeleri takip etmek ve öğrenmek gerekmektedir. Teknolojinin kullanılması dijital ortamlarda bazı bilgi beceri ve yetkinliğe sahip olmayı da gerektirmektedir (Yaman, 2019:21). Dijital teknolojilerin kullanımının her alanda etkin bir şekilde öğrenilmesi ve uygulanmasının sonucunda dijital ortam doğmuştur. Oluşan bu dijital ortamda insanlar birçok alanda ihtiyaçlarını kolaylıkla giderebilmektedirler. Özellikle kamu ile ilgili işlerin yapılmasında bilgisayar ve internet kullanarak örneğin e-devlet, e- ticaret, e-öğretim uygulamaları, gibi faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Dijital okuryazarlık, genel olarak bireylerin dijital araçları kullanarak ihtiyaçlarını giderebilmesi ile işleyişleri anlama, analiz etme ve bilgiye ulaşabilme becerileridir. Dijital okuryazarlığı daha kapsamlı tanımlarsak bireylerin dijital araçları kullanma ve dijital kaynakları yönetme, değerlendirme sonucu yeni bilgiler oluşturarak bu bilgiler sayesinde başkalarıyla iletişim kurma yeteneğidir.

Dijital okuryazarlık, teknik-prosedürel, bilişsel ve duygusal-sosyal becerilerin bir kombinasyonudur; örneğin, bilgisayar kullanmak, prosedürel becerileri (dosya yönetimi), bilişsel becerileri (grafik kullanıcı arayüzlerindeki görsel mesajları sezgisel olarak okumak) içerir (Nawaz ve Kundi,2010:20).

Ng (2012) makalesinde dijital okuryazarlığın teknik, bilişsel ve sosyal ve-duygusal boyutlarının olduğunu ve bunlar arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Geliştirdiği modelde birbiriyle kesişen üç boyutun dijital okuryazarlığı oluşturduğunu ifade etmektedir. (Ng, 2012: 1067-1068)

Dijital okuryazarlığın teknik boyutu; kullanılacak teknik ve operasyonel becerilere sahip olarak öğrenme ve günlük aktiviteler için gerekli araçları kullanma becerisidir. Dijital okuryazar bir birey şunları yapabilir: Örneğin; teknolojiyi yeterli düzeyde kullanarak dosya yapılarını anlama, verileri aktarma ve depolama, uygulamaları bulma ve indirme ve yükleme işlemlerini gerçekleştirir. Ayrıca mobil cihazlarla ilgili veri indirme, veri ücreti maliyetlerini anlamak,

Seher Uçkun¹

How to Cite This Article
Uçkun, S. (2024). "Önlisans Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlığı Üzerine Nitel Bir Araştırma (Ali Rıza Veziroğlu Myo Örneği)", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:9, Issue:3; pp:267-272. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12598669>

Arrival: 01 May 2024
Published: 30 June 2024

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi, Ali Rıza Veziroğlu MYO.,Kocaeli, Türkiye

internetten kullanıcı hesabı bilgilerinin güncellenmesi, değiştirilmesi gibi e-posta yoluyla gönderme ve alma uygulamalarını yapabilmektir.

Dijital okuryazarlık bilişsel boyutu, araştırma, değerlendirme ve dijital bilgilerin dönüştürülmesinde eleştirel düşünme yeteneğidir. Dijital okuryazarlığın bu boyutu bireyin etik, ahlaki ve hukuki konularda bilgi sahibi olmasını gerektirir. Örneğin; dijital tabanlı kaynaklardan (videolar, resimler, ses kayıtları, multimedya kaynakları) yararlanan çevrimiçi ticaret ve içerik üretimiyle ilişkili olarak bilgiye ve anlayışa sahip olmalıdır.

Dijital okuryazarlığın sosyal-duygusal boyutu ise internet kullanmayı bilerek iletişim kurmak, sosyalleşmek ve öğrenmek için sorumlu bir şekilde kullanabilmeyi içerir. Bu boyutta bireylerin yüz yüze iletişimde olduğu gibi uygun dil ve sözcükleri kullanmak, benzer kurallara uyarak yanlış anlamaya neden olacak davranışlar göstermemek ve kişisel bilgileri mümkün olduğu kadar gizli tutma, bireysel güvenliği ve mahremiyeti korumak gerektirir. Ayrıca dijital ortamda ne zaman tehdit edildiğini anlamak ve bununla başa çıkmak için neler yapılması gerektiğini bilmekte önemlidir.

Dijital okuryazarlık boyutları incelendiğinde aslında temelde eleştirel bakış açısı olduğu görülmektedir. Yani yazılı, görsel, sözlü, multimedya ve performans metinlerine bakarken gerçeği yansıtmayı tutumları, değerleri ve inançları derinlemesine analiz etmek ve sorgulamak gereklidir.

Sonuç olarak bireylerin dijital okuryazar olması için teknik, bilişsel, sosyal ve duygusal bir dizi temel becerinin geliştirilmesi gerekir. Bireylerin iyi bir dijital okuryazar olabilmeleri için yaşam boyu bu becerileri kullanmaları ve içselleştirmeleri gerekir (Öztürk,2019:158).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Teknolojinin gelişmesi ile eğitimde kullanılan araç ve gereçler dijital ortamların kullanıldığı alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital ortamların artık günümüzde bir gereksinim olarak değerlendirildiğinde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini kazanmaları zorunlu hale gelmektedir. Öğrencilerin özellikle çalışma hayatında çeşitli uygulamalarla karşısına çıkacak olan dijital teknolojinin kullanımını onların bu becerileri kazanmalarını ve uygulamalarını gerektirmektedir. Bu açıdan eğitimde de öğrencilerin dijital teknolojideki gelişmeler doğrultusunda doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmayı öğrenme ve bu süreçleri eleştirel bakış açısı ile yönetebilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir (ÖzerTaylan,2020:405).

Literatür incelendiğinde hem ülkemizde hem de farklı ülkelerde dijital okuryazarlık ile ilgili çalışmaların arttığı gözlenmektedir.

Öztürk ve Budak (2019) çalışmalarında öğretmen adaylarının kendilerine yönelik dijital okuryazarlık düzeylerini araştırmış olup adayların kendilerini çok yeterli seviyede olduklarını kabul ettiğini göstermiştir.

Onursoy (2018) çalışmasında üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini bazı değişkenlere bağlı olarak incelemiş ve dijital okuryazarlık becerilerinin istenilen düzeyde olmadığı sonucuna varmıştır.

Çelikkaya ve Köşker (2023) çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda, etik ve sorumluluk da çok iyi düzeyde, genel bilgi ve işlevsel becerilerde orta düzeyde, günlük kullanımda iyi düzeyde, profesyonel üretimde az düzeyde, gizlilik ve güvenlik de iyi düzeyde ile sosyal boyut orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Tosunoğlu ve Öztürkci (2020) dijital okuryazarlığın muhasebe mesleğine etkisini araştırmışlardır. Dijital okuryazarlığın teknik alt boyutunun muhasebe mesleği üzerinde pozitif ve yüksek oranda bir etkisinin olduğu sonucuna varmışlardır.

Kul (2020) internet bağımlılığı ile dijital okuryazarlık ilişkisini incelemiştir. Örnekleme dijital okuryazarlık dersini almadan önce ve sonra olmak üzere iki defa anket yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda internet bağımlısı olmayanların çoğunlukta olduğu görülmüştür.

Okumuş ve Atılğan (2021) üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık becerileri ile dijital mahremiyet kaygısı arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna varmışlardır.

Mustapha vd. (2023) çalışmalarında Malezyalı üniversite öğrencilerin dijital okuryazarlık hakkındaki görüşlerini araştırmışlardır. Araştırmanın sonucu öğrencilerin çoğunluğunun yeterli dijital yeterliliğe sahip olmadıklarını kabul ettiklerini göstermiştir.

Berber vd. (2023) araştırmalarında akademisyenlerin dijital okuryazarlık ve kariyer tatmin ilişkisini incelemiş olup, ikisi arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna varmışlardır.

Uyar (2021) çalışmasında ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini demografik değişkenlerle ilişkisini incelemiştir. Araştırmada örneklemedeki öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Mili Eğitim Bakanlığı (2020) öğretmenler için dijital okuryazarlık kılavuzu hazırlamış olup tüm öğretmenlerin sınıflarda öğrencileri teşvik etmeleri için yapılması gerekenlerle ilgili bilgiler vermiştir.

Aksoy vd. (2021) araştırmalarında sınıf öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerini incelemişler ve öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin lisansüstü eğitim alanların yüksek olduğunu, ancak yaş ilerledikçe dijital okuryazarlık düzeylerinin düştüğü sonucuna ulaşmışlardır.

Terzi ve Gülgün İşli (2020) araştırmayı banka müşterilerinin dijital okuryazarlıkları üzerine yapmışlardır. Araştırmanın sonucu genç müşterilerin dijital okur yazarlık düzeyin yüksek olduğunu ve yaş ve eğitimin önemli değişken olduğunu göstermiştir.

Yazıcıoğlu vd. (2020) öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerine ilişkin çalışmalarında cinsiyet faktöründe anlamlı bir fark olduğu sonucuna varmışlardır.

Arık ve Kıyıcı (2019) lise öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini incelemiş ve cinsiyet değişkeninde farklılık olduğunu görmüşlerdir.

Erbir (2021) hemşerilerin dijital okuryazarlık düzeylerini incelemişlerdir. Araştırmada farklı değişkenlere göre anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Göldağ (2021) üniversite öğrencilerinin dijital veri güvenliği ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

BULGU VE TARTIŞMALAR

Araştırma ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık hakkındaki görüşlerine ilişkin nitel bir çalışmadır. Ng (2012) dijital okuryazarlığın teknik, bilişsel ve sosyal ve-duygusal boyutlarının olduğunu belirtmiştir. Açık uçlu araştırma soruları bu boyutlar dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Bilgiye erişmek, bilgiyi kullanmak ve paylaşmak için hangi dijital araçları kullanıyorsunuz?
- 2- Ulaştığınız bilginin ne kadar özgün, doğru ve geçerli olduğunu araştırıyor musunuz?
- 3- Dijital alanda başkalarıyla iletişim kurup iş birliği yapıyor musunuz?
- 4- Dijital okur-yazarlık nedir? Açıklayınız.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme Araştırmanın evrenini; Kocaeli Üniversitesi Ali Rıza Veziroğlu Meslek Yüksekokulu 2023-2024 eğitim- öğretim yılında öğrenim gören işletme yönetimi programı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kolayda örneklem yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmada mülakat soruları gönüllü olarak katılan 18 öğrenci ile yapılmıştır.

Verilerin Toplanması Araştırmada öğrencilerin dijital okuryazarlık hakkındaki görüşlerini ortaya koymak için mülakat tekniklerinden olan derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Görüşme formunda yaş ve cinsiyet gibi demografik sorular ve dijital araçlar bilgisi, eleştirel düşünme ve sosyal katılım gibi dijital okuryazarlığa ilişkin açık uçlu sorular sorulmuştur. Mülakat soruları yazılı olarak öğrencilere verilmiş ve 40-50 dakikada tamamlanmıştır. Yazılı formlar tek tek incelenip, içerik analizi yapılmıştır. Analizin sonucunda katılımcıların cevapları kodlanarak yorumlanmıştır.

Nitel araştırmada amaç, bir olayın ya da durumun derinlemesine incelenmesi ve belirlen bir çerçevede olay ve olguların kendi gerçekliği içinde değerlendirilmesidir. Bu açıdan nitel araştırma genelleme yapmaktan ziyade olayları veya olguları yorumlama ve anlamlandırma amaçları (Baltacı,2019:370)

BULGULAR

Nitel araştırma sonucunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Demografik Bulgular

Yapılan mülakata katılan öğrencilerin yaşları; 14 öğrenci 20-25 yaş (% 77,77), 1 öğrenci 31-35 yaş (% 5,55), 1 öğrenci 36-40 yaş (% 5,55), 1 öğrenci 41-45 yaş (% 5,55), 1 öğrenci 46 ve üstü yaş (% 5,55), öğrenci şeklindedir.

Tablo1: Katılımcıların yaşları

Yaş	n	%(f)
20-25	14	77.77
31-35	1	5.55
36-40	1	5.55
41-45	1	5.55
46 ve üstü	1	5.55

Ayrıca öğrencilerin cinsiyet durumlarını incelediğimizde 14 öğrenci kadın (%77,77), 4 öğrenci erkek (%22,23) olduğu tespit edilmiştir.

Dijital okuryazarlıkla ilgili bulgular

Katılımcıların “Bilgiye erişmek, bilgiyi kullanmak ve paylaşmak için hangi dijital araçları kullanıyorsunuz? Sorusuna ilişkin cevaplar tabloda gösterilmiştir.

Tablo2: Dijital araçlar bilgisi

Dijital araçlar	n	%f
Akıllı telefon (K1,K2, K3, K4, K5, K6, K7, K16, K18)	9	50
PC/ Tablet (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K16)	7	38,88
Google (K6,K13,K15,K17)	4	22,22
Sosyal Medya platformları (K10,K11,K12,K14)	4	22,22
Televizyon ((K3, K16)	2	11,11
İnternet (K3, K16)	2	11,11
Vikipedi (K12, K13)	2	11,11
Yapay Zeka (K12)	1	5,55
Gmail (K6)	1	5,55
Whatsapp(K6)	1	5,55
Jawa (K6)	1	5,55
Web siteleri (K9)	1	5,55
Mobil uygulamalar (K10)	1	5,55
Öğrenme ve eğitim platformları (K11)	1	5,55
Veri Tabanları (K11)	1	5,55
e- Kitaplar (K5)	1	5,55

Katılımcılar bilgiye erişmek, kullanmak ve paylaşmak için kullandığı dijital araçların birden fazla olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar en fazla bilgiye ulaşmak için akıllı telefonları (%50) kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılarından 4 kişi (%11,11) sosyal medya platformlarını ve Google arama motorunu kullandığını ve 1 kişi (%5,55) yapay zeka, gmail, whatsapp, jawa, web siteleri, mobil uygulamalar, öğrenme ve eğitim platformları, veri tabanları, e- kitaptan yararlandığını açıklamışlardır.

Katılımcılar “ulaştığınız bilginin ne kadar özgün, doğru ve geçerli olduğunu araştırıyor musunuz” sorusuna 17 kişi (%94,45) evet sadece 1 kişi (%5,55) bazen cevabını vermiştir. Katılımcıların ayrıntılı olarak açıkladıkları bazı cevaplar şunlardır:

(K1), “kesinlikle araştırma yaparım. Analitik, kritik düşünce” olarak belirtmiştir.

(K2), “evet birkaç değişik kaynağa bakarak araştırıyorum” belirtmiştir.

(K6), “evet genellikle onaylanmış kaynakları ve cevapları kullanıyorum” diye ifade etmiştir.

(K10), “evet birden fazla konuya alakalı yazılan içerikleri, paylaşılan bilgileri araştırıyorum” belirtmiştir.

(K13), “evet sıklıkla bir bilgiyi birkaç dijital araçlardan araştırmalarımı yaparım” açıklamıştır.

(K16), “telefonda arama motorlarından istediğim bilgiye ulaşıyorum. Fakat bazı bilgilerin doğruluğundan emin olamayabiliyorum. Bunun için daha detaylı öğrenmek için arkadaş aile çevreme veya kitaplar üzerinden destek alabilirim” açıklamıştır.

Katılımcılar “dijital alanda başkalarıyla iletişim kurup iş birliği yapıyor musunuz” sorusuna 14 kişi (%77,77) evet, 3 kişi (%22,23) hayır olarak açıklamıştır. Katılımcılarından bazıları sadece evet olarak belirtmişler ancak bazı katılımcılar ayrıntılı olarak açıklama yapmıştır.

(K6), “evet iş birliği yapıyorum, örneğin bir ödevi dijital alanda sağlıyorum” belirtmiştir.

(K10), “evet, bu konunun oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. Ekip çalışması, fikir alışverişi ve bilgi paylaşımı, dijital alanda gerçekleştirilen işlerin daha hızlı ve etkili ilerlediğini düşünüyorum” ifade etmiştir.

(K11), “evet, iletişim kurmak ve iş birliği yapmak önemlidir. Dijital iletişim araçların uzaktaki insanlarla kolayca iletişim kurmamızı sağlar, iş birliği yapmamızı kolaylaştır” belirtmiştir.

(K13), “çağımızın her noktasında artık her yaşta herkesin kullandığı dijital alanda toplantı, iletişim kurmak yaygın hale geldiği için yapıyoruz” şeklinde açıklamıştır.

(K16), “arkadaş çevremle ve ailemle iletişim kuruyorum, fikirlerimi söyleyip doğruyu yanlış ayırt etmemde yardımcı oluyor” belirtmiştir.

(K18), “kendi takı hesabım için işbirliği için iletişim kuruyorum” açıklamıştır.

Katılımcılardan “dijital okuryazarlık kavramını açıklayınız” sorusuna sadece 2 katılımcı (%11,11) cevap vermemiş, 16 katılımcı (%88,89) aşağıdaki cevapları vermişlerdir.

(K1), “dijital araçları bilmeyi ve bunları sosyal katılım yolu ile aktif kullanmak”, (K2), “telefon televizyon veya bilgisayarda hangi sayfa ve sitelere girilebilir veya girilemez sakıncalı olup olmadığını bilmektedir olarak tanımlayabilirim. Sosyal medyayı etkili ve doğru kullanabilmek de diyebiliriz”, (K3), “dijital ortamlarda sunulan bilgiyi farklı biçimlerle anlayıp kullanabilme becerisi”, (K4), “ dijital okuryazarlık internete bağlanabilen cihazlarla analiz etmeyi üretmeyi ifade eden becerilerdir”, (K5), “ bilgisayar, tablet, telefon gibi uluslararası kullanılan araçlar”, (K6), “bilgisayar, tablet vs. araçlar ile bilgiyi bulma, anlama, paylaşma becerilerini ifade eder”, (K7), “yeni ve sosyal medyayı etkili ve yeterli kullanabilmek”, (K8), “ bilgisayar, telefon, tablet gibi araçlar”, (K9), “ telefon, bilgisayar gibi araçlardan bilgi edinme” , (K10), “ dijital okuryazarlık üç ana ilkeye göre sınıflandırılır. Kullanım anlamak ve oluşturmak olarak ayrılır. Bireylerin yeni içeriklerini nasıl okuyacaklarını bilmenin yanı sıra özgün içerikleri de üretebilmeyi hedefler”, (K11), “bireylerin dijital ortamlarda bilgiyi etkili bir şekilde okuyabilme, anlayabilme yeteneğidir”, (K14), “ dijital ortamda sunulan bilgiyi farklı şekillerde anlayıp kullanabilme becerisi”, (K15), “bireylerin yeni medya ortamlarını etkin kullanabilmek ve yeni medya içeriklerini nasıl okuyacaklarını bilmeleri, medya ortamlarına özgü içerikleri üretmeyi kapsar”, (K16), “ teknolojik araç ve gereçlerle ve internet desteği ile istediğimiz bilgilere ulaşmak ve öğrenmektir”, (K17), “ teknolojik aletlerle bir çok bilgiye ulaşmak”, K(18), “ gelişen teknoloji ile tablet, telefon ve bilgisayarlarda sesli ve yazılı okur yazarlık artış oldu” şeklinde açıklamışlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu dijital okuryazarlığı dijital araçların (telefon, internet, sosyal medya vb.) kullanımı olarak değerlendirmektedirler. Araştırmada demografik olarak; 20-25 yaş aralığında 14 öğrenci (%77,77), 31-35 yaş aralığında 1 kişi (%5,55), 36-40 yaş aralığında 1 öğrenci (%5,55), 41-45 yaş aralığında 1 öğrenci (%5,55), 46 ve üstü ya aralığında 1 öğrenci (%5,55) olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan 14 öğrencinin birinci öğretim (%77,77), 4 öğrencinin ikinci öğretimde (% 22,23) öğrenim gördüklerini açıklamışlardır.

Araştırmaya katılan 9 öğrenci (%50) akıllı telefon, 4 öğrenci (%11,11) sosyal medya platformlarından, 4 öğrenci (%11,11) Google arama motorunu, 1 öğrenci (%5,55) web siteleri, mobil uygulamalar, öğrenme ve eğitim platformları, veri tabanları, e-kitaplardan dijital araçlara ulaştıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler özellikle birden fazla dijital aracı ödev, proje gibi eğitim ihtiyaçlarını gidermek için kullandıklarını açıklamışlardır. Birinci öğretimde okuyan ve yaş aralığı 20-25 olan öğrenciler birden fazla dijital aracı akıllı telefonlar sayesinde sıklıkla kullandığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın sonuçlarına göre; dijital araçlardan ulaştıkları bilgilerin doğru ve geçerli olduğunu

17 öğrenci (%94,45) her zaman araştırdığını ve sadece 1 öğrenci (%5,55) bazen araştırdığını belirtmiştir. Yine öğrencilerin çoğunluğu bilginin doğruluğunu mutlaka farklı dijital araçlardan araştırdığını açıklamışlardır.

Öğrenciler dijital alanda başkalarıyla iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. 14 öğrenci (%77,77) ihtiyaçlarına uygun olarak arkadaşlarıyla, ailesi ile iletişim kurduğunu belirtmiştir. Ayrıca ikinci öğretim öğrencilerinin çalışıyor olmasından dolayı işte de dijital araçları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Sadece 1 öğrenci (%5,55), kendi markası için iş birliği yaptığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan 16 öğrencinin (%88,89) dijital okuryazarlık kavramını açıkladığı, sadece 2 öğrencinin (% 11,11) kavramı açıklamadığı görülmüştür.

Sonuç olarak; ön lisans öğrencilerinin dijital okur yazarlık kavramının farkında olduğu ve dijital araçları kullandığı, ulaştığı bilgiyi araştırdığı ve sosyal iletişimler kurduğu görülmüştür. Öğrencilerin ilgi alanlarına uygun olarak edinmek istediği bilgi ve beceriler için dijital araçları kullanması önemlidir. Özellikle pandemi döneminde ve geçen yıl deprem felaketi ile eğitimin dijital araçlarla sağlanması öğrencilerin bu becerileri kazanmasında etkili olduğu söylenebilir. Dijital araçlar kullanılarak sosyal ve duygusal ihtiyaçlar için sosyal medya sadece eğlence amacıyla değil, takip edilen sayfalar ve gruplar sayesinde meslek tercihi, yeni hobiler edinme, bilgi alma amacıyla kullanılabilir.

Dijital okuryazarlık kavramının gelişmesinin eğitim ve diğer tüm sektörlerde yaygınlaşmasının en önemli nedeni sistematikleşen bir dijitalleşmeden kaynaklandığını belirtmek mümkündür. Yaşamın her aşamasında yaygınlaşan dijital uygulamalar sayesinde dijital okuryazarlık zorunlu hale gelmiştir.

KAYNAKÇA

Aksoy,N.C., Karabay,E. &Aksoy,E. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, Selçuk İletişim Dergisi,14(2): 859-894.

- Arık, K., Kıyıcı, M. (2019) Lise Öğrencilerinin Sayısal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Hendek Örneği, Sakarya University Journal Of Education, 9(1): 47-68.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Berber, Ş. , Taksi Deveciyan, M. & Alay, H. K. (2023). Digital Literacy Level and Career Satisfaction of Academics . Journal of the Human and Social Sciene Researches , 12 (4) , 2363-2387 .
- Çelikkaya, T. & Köşker, C. (2023). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Beceri Yeterlilik Düzeyleri, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi / Journal of Uludag University Faculty of Education, 36(1), 344-371.
- Erbir, M. (2021). Hemşirelik Mesleğinde Dijital Okuryazarlık: Kayseri İli Örneği, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR), 7(2), 336-352.
- Göldağ, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12(3), 82-100.
- Kul, S. (2020). Dijital okuryazarlık ve diğer değişkenlerle internet bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 4(1):28-41.
- Mustapha, R. vd. (2023). A Qualitative Study on Malaysian University Students' Digital Literacy, International Journal of Multicultural and ultireligious Understanding (IJMMU), 10(11), 352-359.
- Nawaz, A. & Kundi, G. M. (2010) Digital literacy: An analysis of the contemporary paradigms Journal of Science and Technology Education Research, 1(2), 9 – 29.
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy? Computers & Education 59, 1065–1078.
- Terzi, O ve Gülgün İşli, A. (2020).” Dijitalleşen Dünyada Dijital Okuryazarlık: Banka Müşterileri Üzerine Bir Araştırma” Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS), sayı 7, s. 50-67.
- Tosunoğlu, B. & Öztürkci, (2020). Dijital Okuryazarlığın Alt Boyutlarının Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkisi: Tr90 Bölgesi Muhasebe Meslek Mensupları Örneği, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 13 (3): 571-587.
- Uyar, A. (2021). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri, Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD), 7(1): 198-211.
- Okumuş, M. & Atlgan, S. S. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Becerileri ile Dijital Mahremiyet Kaygısı Arasındaki İlişki, TRT Akademi, 6(12), 342-363.
- Onursoy, S. (2018). Üniversite Gençliğinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(2), 989-1013.
- Özer, Taylan, G. (2020). Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı, 375-410, Dijital Okuryazarlık: Araçlar, Metodolojiler, Uygulamalar ve Öneriler (Ed. Ş. Sağıroğlu, H. İ. Bülbul, A. Kılıç, M. Küçükali), Ankara: Nobel Akademi.
- Öztürk, Y. & Budak, Y. (2019). Öğretmen Adaylarının Kendilerine Yönelik Dijital Okuryazarlık Değerlendirmelerinin İncelenmesi, Kesit Akademi Dergisi (The Journal of Kesit Academy), 5(21), 156-172.
- Yaman, C. (2019). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 21.
- Yazıcıoğlu, A., Yaylak, E., Genç, G. (2020). Okulöncesi ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeyleri, ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 10 (2), 274-286. ·
- https://efeler.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_12/17092903_dijital_okur_yazar.pdf (erişim tarihi 25.03.2024).